Posamezna štev. Din 1·80. Poštnina plačana.

Št 51. Ljubljana, v četrtek, dne 18. decembra 1924. Leto II.

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . Din 50·— mesečno . . . . Din 5·—
za pol leta . . „ 25·— za inozemstvo „ 80·—

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Breg 12.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Oglasi se računajo po tarifu. — Poštno-čekovni račun št. 13.236.

Hvalevredno.

Vlada je sklenila predlagati finančnemu odboru povišanje draginjskih doklad duhovnikom, tudi penzionistom, in sicer v Sloveniji od 360 Din na 600 Din. Kakršnikoli so bili nagibi tega sklepa, **hvalevreden** je, to mora pripoznati vsak pošten človek, ki količkaj pozna bedni položaj velikega dela naše duhovščine, osobito pa duhovskih penzijonistov, o katerih se moramo sploh čuditi, da morejo z največjo skromnostjo in v najhujšem pomankanju še živeti! Povišanje je bilo res skrajno potrebno in naravnost neobhodno. Lahko se reče, da je po večini ves stan nižje duhovščine **hiral,** pa tudi višja duhovščina deloma ni bila izvzeta, razen redkih izjem. Upajmo, da finančni odbor potrdi pametni in pravični sklep vlade in da bodo prizadeti vživali že o Božiču vse udobnosti nove odredbe.

Dve točki ste pa čudni pri tej stvari. Povišanje draginjskih doklad je sklenila vlada **Pašić-Pribičević** in to na predlog **samostojnih demokratov,** to je baš gg. Pribičevića in Žerjava!

In kako je prišlo, da prejšnja vlada **Davidović-Korošec** ni prišla do te odredbe? Saj je bila v tej vladi **četvorica ministrov SLS:** Korošec, Sušnik, Kulovec in Vesenjak so se pisali. Sedaj se vidi, kako enostavna je ta stvar. Vlada poštenosti in **pravice** bi jo lahko rešila v četrt ure, zlasti ko je **dr. Korošec vodil ministrstvo za vere.** Zakaj so ti možje poštenosti in pravice pustili hladnokrvno **stradati** svoje lastne stanovske tovariše, ko so sedeli **sami pri polnih skledah in koritih?** Kako, da se ni ganila njihova **katoliška** vest, ko je pri volitvah priporočal v pastirskem listu sam prevzvišeni ljubljanski vladika, češ, da je SLS prava katoliška stranka? Ali je katoliško, pustiti **stradati službnike oltarja?** Ali ni neizmerno sramotno za katoliško stranko, da prepušča čin evidentne pravičnosti in krščanskega čustvovanja — onim, ki jih proglašajo v svojih lastnih časopisih kot sovražnike vere in zlasti še katoličanstva? Ali je pa morebiti bila na poti v času **njihove** vlade — framazonska loža? Saj je znano, da je bila loža v njihovi grupaciji zelo močno zastopana in da je bil in je še spiritus rector njihove politike in taktike — **Veliki mojster belgrajske framazonske lože,** gospod **Voja Veljković!** Da tega ne bi bili vedeli, je izključeno, ker predobro poznajo skrivna pota Belega Grada. Če so pa vedeli, s kako vestjo in pravico so vodili za nos verne katoličane Slovenije, verno ljudstvo in blage **katoliške** duhovnike? Strašna sleparija in brezvestnost prihaja na dan in pa **felonija zoper Cerkev.** To je nad vse žalostno poglavje slovenske ljudske in cerkvene zgodovine. Naj se z njo bavijo oni, ki so v to posebno poklicani. Poštenost in pravica ni sama beseda, katoličanstvo pa tudi ne! V obeh je duh in življenje, ni jih pa, kjer ni ne duha in ne življenja!

In ali so ministri katoliške stranke imeli pravico, ostati le en dan v vladi, če so naleteli v njej sami na odpor v pošteni, pravični in krščanski, povrh še tako nad vse nujni zahtevi, — ako so jo sploh stavili?

Prišlo je srečno tako daleč, da morata Pribičević in Žerjav učiti Korošca in Kulovca — **krščanstva!**

Brez obljub.

Na shodu zaupnikov SLS v Celju dr. Korošec ni mnogo obljuboval. Njegov govor je bil skoro brez obljub, s čemer pa seveda še ni rečeno, da dr. Korošec ni ostal ničesar na dolgu. Račun obljub voditeljev SLS je slejkoprej še vedno neporavnan.

Dr. Korošec tokrat ni ničesar obljuboval — bržkone zato, ker je vedel, da na te limance nihče več šel ne bo — pač pa je udaril na slovenski boben, češ da je ogroženo slovenstvo in da morajo radi tega vsi pravi Slovenci voliti SLS, ki edina brani slovenstvo in njegove pravice.

Avtonomijo je dr. Korošec potisnil sedaj bolj v ozadje, saj gre za slovenstvo, za ves slovenski narod! Lani je bila avtonomija tisto geslo, pod katerim je šla SLS v volilni boj, letos pa naj bo slovenstvo. Zakaj, avtonomija je za Slovenijo brezpomembna, če izgine slovenski narod. Predvsem moramo ohraniti slovenski narod, da bo vedel dr. Korošec, komu naj pribori avtonomijo. To sledi logično iz izjav dr. Korošca na shodu zaupnikov v Celju.

Iznašel je torej nov boben za volitve! Moti pa se politični kameleon, ako misli, da je že vse pozabljeno, kar je prejšna leta govoril in delal. Ni še pozabljeno, da so ravno dr. Korošec in tovariši bili tisti, ki so se v belgrajskem parlamentu slovesno izjavljali proti slovenščini, češ da vsi dobro razumejo srbski. Tudi ni pozabljeno, da so dr. Korošec in tovariši sami pomagali centralizirati vse slovenske upravne posle v Belgradu. To se je seveda godilo takrat, ko so mislili, da bodo s svojim klečeplazenjem rešili same sebe. Res se jim je zadnje posrečilo, a v škodo slovenskega ljudstva. Nikdar bi ne prišli v tak mizeren položaj, ako bi dr. Korošec in tovariši vodili dosledno moško politiko, ako bi se ne zaletavali iz kota v kot, ako bi imeli pred očmi res koristi slovenskega naroda in s tem tudi dobrobit vse države. Častihlepnost in želja po strankarski eksploataciji v Sloveniji jih je spočetka napravila najodločnejše centralisté, ki jim je glavna stvar varanje slovenskega ljudstva v svrho ohranitve lastne politične moči.

Dr. Korošec govori o potrebi reševanja slovenstva! Če pomislimo, kako se je pod njegovim vplivom reševalo slovenstvo na Koroškem v času plebiscita, kako je dr. Korošec odklonil znano Wilsonovo črto v imenu SLS, ko ga je vprašala belgrajska vlada kot zastopnika slovenske večinske stranke za mnenje, kako malo je storila SLS pod njegovim vodstvom za gospodarsko povzdigo našega kmeta in vseh slovenskih produktivnih slojev, moramo reči, da je usoda slovenskega naroda zapečatena, ako je odvisna samo od sposobnosti dr. Korošca in tovarišev.

Dr. Korošec pravi, da se bije vojska za slovenski narod. Ako se bije, dr. Korošec ga ne bo ubranil, — to je že pokazal s svojim dosedanjim delom. Verjeli bi, da gre dr. Korošcu in tovarišem za slovenski narod, če bi ti ljudje pokazali, kaj so zanj že naredili. Tekom šestih let je bilo dovolj prilike utrditi slovensko stališče v tej državi in dati slovenskemu narodu ono enakopravno stališče poleg hrvatskega in srbskega, ki mu gre. Če tega doslej niso zmogli, tudi v bodoče ne bodo.

Edino tolažilno pri vsem je, da obstoj slovenskega naroda ni odvisen od tega, ali je dr. Korošec zgoraj ali ne. Slovenski narod se je ohranil in vzdržal takrat, ko o dr. Korošcu še niti sluha ni bilo in tudi pozneje, ko dr. Korošec še ni bil »zgoraj«, pa se bo tudi nadalje, ker verujemo v njegovo življenjsko moč. Slovenski narod ne bo izginil in najsi izgine s sveta dr. Koroščeva brezsmotrena politika. Nasprotno, politični, kulturni, gospodarski in socialni razvoj slovenskega naroda bo imel večji razmah, ako slovensko ljudstvo ne bodo vodili ljudje, ki so vsak trenotek pripravljeni prodati ga za skledo strankarske leče.

Prav je storil dr. Korošec, ker ni ničesar obljubil, ko je vabil v Celju vse Slovence pod svoje vodstvo. Ako bi kaj obljubil, bi ga upravičeno smatrali za še večjega demagoga, kakor se je izkazal.

Zbor zaupnikov SLS.

Dne 11. t. m. se je vršilo v Celju zborovanje zaupnikov SLS. Dr. Korošec je kot načelnik podal poročilo o svoji politiki. To poročilo je precej vodeno in ne pove nič o uspehih poslancev SLS. Povedal je nekaj lepih besed in to je bilo vse. Če so bili zadovoljni s to vodo zaupniki SLS, je nam prav. Vsakdo leži tako, kakor si postelje. Eno moramo priznati dr. Korošcu, da je bil v svojem govoru zelo previden. Ni se spuščal v ekstreme niti v eno, niti v drugo stran. Izogibal se je tankočutnih strun raznih nasprotujočih si struj v SLS, da pa s tem še ni ublažil disharmonije, ki vlada v vrstah SLS, je umevno.

Kaj je povedal dr. Korošec? O tem, kaj so dosegli poslanci SLS za slovensko ljudstvo, ni povedal nič. Povedal pa je zopet, kakšno avtonomijo bi rad imel. Dejal je: »Mi Slovenci ne zahtevamo ničesar, kar bi bilo proti zdravi pameti, ali proti obstoju države. Mi zahtevamo svoje prirodno pravo. Nič več, nič manj! Mi se zavedamo svoje slovenske narodnosti in se hočemo kot slovenski narod v tej državi svobodno izživeti. O tem se z nami ne da več razpravljati, v tem oziru so za nas razprave končane. Samo o tem se da razgovarjati: Kako se da to uresničiti? Mi smo za pot mirnega, prijateljskega sporazuma s Hrvati in Srbi. Ako zna kdo drugo, boljšo pot, naj nam jo pove! Glavno je in ostane za nas, da se omogoči Slovencem v državi vsestransko samostojno življenje. Ali se oblika te samostojnosti imenuje slovenska republika ali federacija ali avtonomija ali oblast ali srez ali kar hočete, o tem bo sporazum med pametnimi in treznimi brati prav lahek. Le stvarno avtonomijo, stvarno samostojnost nam dajte!«

Tudi mi se z dr. Koroščem strinjamo, da bi bilo zelo brezplodno prepiranje, ali smo Slovenci ali ne. Za miren in prijateljski sporazum so tudi vse stranke. Kako naj se ta sporazum doseže? Dr. Korošec zahteva za Slovence v državi **vsestransko** samostojno življenje, za obliko tega življenja mu ni. On hoče le stvarno avtonomijo. To je zelo lepo povedano. Na vse strani prav. Dr. KoroščU pride vse prav; republika, federacija, avtonomija, oblastna samouprava itd. Kar bo, pa bo. Vse prav pride, samo da bodo kandidati SLS zopet izvoljeni. Njemu je samo za **»stvarno samoupravo.«** To pravi dr. Korošec, ki je ubil takoj po prevratu deželno avtonomijo Kranjske in Štajerske, ki je vse mogoče upravne posle pomagal centralizirati v belgrajskih ministrstvih, ki je do zadnjega časa onemogočeval izvolitev oblastnih in srezkih skupščin ter s tem onemogočil vsaj delno možno samoupravo.

Dr. Korošec se je razjezil tudi nad g. Prepeluhom. O njem je namreč dejal: »G. Prepeluh je dolgo pisal in izdajal »Avtonomista« in pričakovali bi, da vsaj on zna, kaj je slovenska avtonomija. Pa smo se zmotili in to dvakrat zaporedoma. K slovenski avtonomiji računamo v zemljepisnem pogledu tudi Prekmurje, a Prepeluhovi politični krušni očetje pa je hočejo za Hrvate, ki ga jim ne damo. Nadalje si predstavljamo slovensko samostojnost tako, da bomo mi Slovenci za se, da bo naše središče bela Ljubljana, a sedaj čujemo naenkrat, da bi morali pod Hrvate in imeti Zagreb za središče. Mi Slovenci odločno izjavljamo: brat vsakomur, Hrvatu in Srbu, a podložnik nikomur! Zagreb nam je mil in drag, a Ljubljana je ljubljena naša ma-

tuška. Kdor tega ne razume, ne razume slovenske duše, je izgubil živo zvezo s slovenskim narodom, je postal priprega Radičevega voza na Slovenskem. Mi se že tudi skoro dve leti sporazumevamo v važnih političnih prašanjih z Radičevci, a smo pri tem vedno ostali samostojni, neodvisni, ne prodajamo ne slovenskega ponosa, ne slovenske zemlje!«

Dr. Korošec, ki se je sam najprej začel družiti z Radićem in ki je pred letom na zaupnem shodu SLS v Celju slovesno izjavljal, da ne sme iti mimo Zagreba, očita torej drugim hrvatstvo. Mi nočemo braniti g. Prepeluha. Naj se brani sam. Na podlagi resolucije širšega bloka, ki jo je podpisal poleg Davidoviča in dr. Mačka tudi dr. Korošec, bi se morala pravzaprav v volilnem boju Prepeluh in dr. Korošec medsebojno podpirati. Dr. Korošec ni proti Prepeluhovemu republikanstvu, ne, dr. Korošec je proti Prepeluhovemu hrvatstvu. Dr. Korošec je le takrat n. pr. proti velesrbstvu, kadar nima sam pričakovati dobička, in ravnotako tudi samo takrat proti velehrvatstvu. Ubogi revež, ki se je hotel znebiti srbstva s pomočjo hrvatstva, ki je hotel izganjati Belcebuba s hudičem, se mora sedaj boriti proti hrvatstvu. Seveda si je vsega sam kriv, ker si je oboje nakopal sam na glavo. Žalost dr. Korošca nad Prepeluhom pa je tudi stvarno upravičena, zakaj, Prepeluhovi avtonomisti so lani volili z SLS kot avtonomistično stranko, letos pa resno ogrožajo postojanke iste stranke.

Kako se boji dr. Korošec svojih bivših prijateljev, so dokaz tudi njegove besede, da je Radič menjal preteklo leto monarhijo in republiko, kakor bolnik perilo, in da o Prepeluhovem republikanstvu sploh ni vredno izgubljati besed, ker si nekdaj kot socialni demokrat ni upal naskočiti monarhije. Kaj bodo Radič in Prepeluh, — republikanci so samo v SLS, največji pa je dr. Korošec!

Zanimivo je tudi, v čem obstoja dr. Koroščev antimilitarizem. Dr. Korošec namreč pravi: »Naš antimilitarizem pa obstoji v tem, da zahtevamo za vojsko zdravo in zadostno hrano, primerno obleko, lepo ravnanje, domače podnebje, enakopravnost in znosljivost napram oficirjem slovenske in hrvatske narodnosti, pravičnost brez vsakega protekcionizma in korupcije v celi vojaški upravi.« Kaj je dr. Korošec v tem pogledu dosegel, ni povedal. Dr. Korošec pravi samo: »Mi smo za to!« Prav! Tudi drugi so za to! Pove naj, kaj je s svojimi 21 tigri dosegel, česar drugi niso mogli, ker niso bili zastopani v narodni skupščini. Zanimivo je tudi, da dr. Korošec niti ni omenil uvedbe miličnega sistema v vojsko, ki so ga svoječasno njegovi tovariši toliko propagirali.

Pravilno pa je povedal, ko je dejal: »Mi smo sedaj v tem razvoju, da se vsi stanovi, razen državnih tatov in kapitalistov, borijo za svojo eksistenco, da se pod njimi majejo tla mirnega, skromnega življenja in da se vsak dan ljudje obračajo v tujino, da najdejo kruh.« Pristaviti bi še moral, da je to posledica politike, v kateri je SLS pod vodstvom dr. Korošca od prevrata l. 1918. ves čas aktivno sodelovala. Tisti, ki je kašo mešal, je kriv, da se je prismodila!

Z ozirom na to, je prav smešna trditev dr. Korošca, da presoja vsakokratno politično situacijo s stališča celega naroda in ne samo z vidika manj ali bolj ozkega strankarskega stališča. Če bi bilo to res, bi se dr. Korošec že davno umaknil kot načelnik SLS v pokoj.

Dr. Korošec je končal svoj govor s trditvijo, da gre za obstoj slovenskega naroda. Če bi že nič drugo, če bi že ves njegov molk o uspehih njegovega dela za slovenski narod dovolj jasno ne označeval položaja, v katerega je spravil dr. Korošec naše ljudstvo, potem pove ta izjava vse. To je samo obsodba njegove politike. Dr. Korošec je vodil politiko večinske stranke slovenskega naroda, ki jo je pripeljal tako daleč, da pravi sam, da gre za obstoj slovenskega naroda!

V koliko so bili zadovoljni zaupniki SLS s poročilom dr. Korošca, ni razvidno iz oficijelnega poročila »Slovenca« o zaupniškem shodu SLS, ker ne navaja debate, ki se je vršila.

Če so zaupniki SLS ponovno imenovali dr. Korošca za nosilca kandidatne liste v kranjskem in štajerskem volilnem okrožju, ni to še znak, da je bila dr. Korošcu izrečena že končna zaupnica za njegovo delo. Govoriti imajo še volilci!

Navedli smo vse važnejše odstavke iz dr. Koroščevega govora. Poročilo, ki ga je podal je tako klavrno, je tako borno, da se razsoden človek s čudom vprašuje: Kako to, da ni vedel načelnik največje slovenske stranke ničesar drugega povedati?

Včasih so voditelji SLS kazali na svoja dela in rekli: Dejanja govore! Danes se izgubljajo v nekakih meglenih frazah, brez točnih obrisov. Kaj so že naredili, ne morejo pokazati. Izmozganemu in izčrpanemu ljudstvu napovedujejo samo nove boje. In to je vse.

Dr. Korošec ni spravil samo svoje stranke, ampak tudi ves slovenski narod v položaj, v katerem gleda s strahom v bodočnost, ker niti najmanje ne more slutiti, kam ga bo privedla politika njegovih voditeljev.

Dr. Korošec govori o sporazumu med Srbi, Hrvati in Slovenci ter o samostojnosti Slovenije. Lepo se to sliši, povedati pa bi tudi moral, kako hoče ta sporazum in to samostojnost doseči. To bi bil svojim zaupnikom kot načelnik stranke dolžan. Tega ni storil in zato dvomimo, da je potek celjskega zborovanja mogel zadovoljiti one, ki nimajo zameglenih oči in ki v resnici dobro žele našemu ljudstvu.

Dr. Korošec vodi svojo stranko iz nejasnosti v nejasnost, s tem pa seveda škoduje tudi vsemu slovenskemu narodu.

Mi, ki čutimo s slovenskim ljudstvom, radi tega globoko obžalujemo, da tava največja slovenska stranka v taki negotovosti, kakor jo je pokazal dr. Korošec v svojem govoru.

Občni zbor Kmetijske družbe.

V ponedeljek se je vršil v Ljubljani v veliki dvorani hotela „Union" redni občni zbor „Kmetijske družbe" za Slovenijo za poslovno leto 1923. — Zbor je otvoril točno ob pol 12. dosedanji vlad. upravitelj pri „Kmetijski družbi", okrajni glavar dr. Fr. Spiller-Muys. — V kratkem otvoritvenem govoru je pozdravil delegate, opozoril jih na glavne bodoče naloge „Kmetijske družbe", ki naj se zopet povrne k stvarnemu delu in k notranjemu miru. — „Kmetijska družba" naj postane osrednja zaščitnica celokupnih interesov slovenskega kmetijstva in njega strokovni voditelj. Nato je upravitelj razložil delegatom način volitev ter dnevni red, ki je obsegal samo eno točko: volitve odbora za poslovno leto 1923., ter je ugotovil sklepčnost. Bilo je zastopanih 257 podružnic s 348 delegati. Po uvodnem govoru vladnega upravitelja je občni zbor enoglasno sklenil odposlati udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Aleksandru.

Volitve so se nato vršile na dveh voliščih, v enem kotu za kranjske delegate, v drugem za štajerske. Pri prvem volišču je imenoval vladni upravitelj kot zaupnike in skrutinatorje Ivana Pipana (Vižmarje), Antona Umnika (Šenčur), Jakoba Jana (Podhom) in Alojzija Jamnika (Ljubljana), pri drugem pa Ivana Ureka (Globoko), Josipa Skoberneta (Dovsko), Ludovika Plavšaka (Šentjur) in Miho Brenčiča (Spuhlja).

Izid volitev je bil naslednji: Na Kranjskem je bilo oddanih 131 glasov, od teh 118 za listo SKS, 71 za listo SLS, na Štajerskem je bilo vseh glasov oddanih 163, med temi za listo SLS 77, za listo SKS 57. Izvoljeni so bili torej na Kranjskem kandidati SKS, na Štajerskem kandidati SLS.

Novo predsedstvo je sledeče: Sancin Ivan, referent za kmetijstvo v Ljubljani, predsednik (SKS), Jarc Evgen, profesor v Ljubljani, I. podpredsednik (SLS), Pipan Ivan, posestnik, Vižmarje, II. podpredsednik (SKS), Ažman Ivan, posestnik, Hraše (SKS), Bajuk Martin, posestnik, Božjakovo (SKS), Brenčič Miha, posestnik, Spuhlja pri Ptuju (SLS), Hočevar Fr., posestnik, Struge (SKS), Hrastnik Miha, posestnik, Brstnik pri Laškem (SLS), Hribernik Ivan, posestnik, Podkraj (SLS), Jan Jakob, posestnik, Gorje (SLS), dr. Jančič Ivan, Sv. Peter v Savinjski dolini (SLS), Košar Robert, posestnik, Sv. Bolfenk (SLS), Meden Anton, trgovec, Begunje pri Cerknici (JDS), Remškar Ivan, posestnik, Brezovica (SKS), Skalicki Bogoslav, ravnatelj Kmetij. šole v Novem mestu (SKS), Steblovnik Martin, posestnik, Sv. Martin na Paki (SLS), Supanič Alojzij, posestnik, Jarenina (SLS), Urek Ivan, posestnik, Globoko pri Brežicah (SKS). Za računska preglednika sta bila izvoljena Piber Ivan, župnik v Šenčurju, in Roškar Andrej, posestnik na Cvenu.

S tem občnim zborom je končano izjemno stanje, ki je vladalo celo leto v Kmetijski družbi po zaslugi pristašev SLS, predvsem pa profesorja Jarca. Radi tega izjemnega stanja so mnogo trpeli interesi Kmetij. družbe in seveda tudi strokovni interesi naših kmetov. Naj bi se novoizvoljeni odbor lotil sedaj stvarnega, strokovnega dela za prospeh našega kmetijstva, kar bi pravzaprav moral biti edini smoter vseh, ki so jim udje družbe poverili njeno vodstvo.

M. K.:

Iz gospodarskih krogov.

(Dopis.)

Svetovna vojna je prinesla človeštvu toliko grozot, je uničila toliko dobrin, da je ne samo v Evropi, ki je bila glavno pozorišče uničevanja, temveč po vsem svetu zbudila neugasljivo željo po mirnem sožitju narodov. Ta želja je bila glavni povod konca vojne, ki se je seveda končala z zmago onih, katere je vojna manj izčrpala.

Vsakdo je po svetovni vojni, ki je prinesla toliko bede evropskim narodom, pričakoval, da bodo vse svoje najboljše moči posvetili obnovi gospodarskega življenja, ki mu je vojna prizadela najhujše rane. Zgodilo se je to v večji in manjši meri povsod.

Tudi pri nas v Jugoslaviji. Vprašanje je samo, ali smo pri nas posvečali tej stvari toliko skrbi in pozornosti, kolikor so razmere zahtevale. Ne trdimo, da od l. 1918. nismo napredovali v konsolidaciji razmer, v obnovi predvojnega gospodarskega življenja. Reči pa moramo, da se je storilo mnogo premalo.

Res je, da so bile vse jugoslovanske pokrajine, združene koncem leta 1918. v enotno državo, neposredno prizadete od svetovne vojne, ker so bile bodisi pozorišče dolgotrajnih bojev ali pa so tvorile neposredno zaledje vojnim operacijam. Res je, da je pustila vojna v jugoslovanskih pokrajinah bolj razdrapane razmere kakor pa v drugih, od vojnih poljan bolj oddaljenih deželah, in da je ravno radi tega bilo delo konsolidacije pri nas znatno težavnejše. Toda na drugi strani je zopet res, da bi ravno to dejstvo moralo biti povod čim intenzivnejšemu skupnemu delu vseh, ki so poklicani voditi usodo jugoslovanskih narodov, za povzdigo, za obnovo našega gospodarskega življenja.

Pričakovali smo, da ne bodo voditelji političnih strank v povojnih letih samo z narodnega in državnega, temveč tudi s stališča človekoljubja tekmovali v delu za konsolidacijo in povzdigo našega gospodarskega življenja, od katerega je odvisno vse drugo. V tem pričakovanju smo do-

Guy de Maupassant:

Stric Julij.

(Konec.)

Mati je vstala in odšla k hčerama. Tudi jaz sem pozorno ogledoval moža. Bil je star, umazan, poln gub ter ni obrnil očesa od svojega dela. Ko se je mati vrnila k nam, sem videl, da je trepetala. Hitro je rekla: »Mislim, da je on. Pojdi, poizvej pri kapitanu. Bodi pa previden, da nam ta ničvredež ne bo še kdaj v breme.«

Moj oče je odšel in jaz sem mu sledil nenavadno razburjen. Kapitan, samozavesten mož z dolgo brado, je korakal z važnim obrazom semtertja po poveljniškem mostiču, kakor da bi imel pod svojim poveljstvom ladjo, ki plove v Indijo. Moj oče se mu je uljudno približal, dejal mu nekaj prikupljivih besed ter mu stavil razna vprašanja o pomenu Jerseya, o njegovih proizvodih, prebivalstvu, tamošnjih običajih in navadah, o naravnem bogastvu itd. Človek bi mislil, da gre najmanj za Zedinjene države severne Amerike. Potem je govoril o ladji, ki nas je nosila, nakar je pričel govoriti o moštvu in končno vprašal s tresočim glasom: »Videl sem tu starega prodajalca ostrig, ki je zbudil mojo pozornost. Ali veste kaj podrobnega o tem možu?« Kapitan, ki mu očividno ni bilo mnogo na tem, da bi se razgovor zavlekel, je kratko odgovoril: »To je star francozki pustolovec, ki sem ga zadnje leto pobral v Ameriki ter prepeljal nazaj v njegovo domovino. Zdi se mi, da ima v Havru sorodnike, ki jih pa noče obiskati, ker jim dolguje denar. Ime mu je Julij... Julij Darmanche ali Dermanche ali tako podobno. Menda je bil onstran vode nekoč bogat, a poglejte sedaj, v kakih ubožnih razmerah je sedaj.«

Mojemu očetu je izginila vsa kri iz obraza in ves v zadregi je jecljal: »Tako, tako? Dobro... dobro... to je naravno... hvala vam lepa, gospod kapitan.«

Vrnil se je k materi, bil pa je tako razburjen, da mu je rekla: »Vsedi se, če ne bodo kaj opazili.« Vsedel se je na klop ter je jecljal: »On je, on je!« Potem je vprašal: »Kaj naj storimo?...« Mati je hitro odgovorila: »Otroci morajo proč od njega. Ker Jožef itak vse ve, naj jih on pokliče. Zlasti moramo gledati na to, da naš zet ničesar ne opazi.«

Moj oče se mi je zdel ves potrt, Mrmral je predse: »Kakšna nesreča!«

Mati, v kateri je nenadoma izbruhnila na dan jeza, je dejala z glasom, pritajenim s trudom: »Jaz sem si vendar vedno mislila, da ne bo nič iz tega lopova in da nam bo končno še v breme! Kakor da bi se moglo od kakega Davrancha kaj pričakovati...«

Oče si je pogladil čelo z roko kakor navadno, kadar je mati kaj očitala. Pristavila je še: »Daj Jožefu denar, da poplača hitro ostrige. Še to manjka, da nas ta prosjak spozna, kar bi napravilo lep vtis na ladji. Pojdimo hitro na drugi konec parnika, da ne pride ta človek zopet v našo bližino.«

Vstala sta in se oddaljila, ko sta mi izročila pet frankov za ostrige.

Sestri sta se čudili, ker se oče ni vrnil k njima. Dejal sem jima, da se je matere nekoliko lotila morska bolezen, ter sem vprašal mornarja: »Koliko smo dolžni, gospod?« Skoro bi rekel: stric. Odgovoril je: »Dva in pol franka!« Dal sem mu novec za pet frankov, on pa mi je naštel

življali razočaranje za razočaranjem. Pri nas niso tvorila doslej predmet političnim bojem naših strank gospodarska in socialna vprašanja. Ta vprašanja so voditelji polit. strank sploh potisnili v stran ter se v javnosti niso niti obravnavala s potrebno pozornostjo, ki jo je beda ljudstva nujno zahtevala.

Beda, ki jo je povzročila svetovna vojna, je zahtevala složno smotreno delo vseh poklicanih činiteljev, vseh najboljših in najsposobnejših moči, da bi pomagale izmučenim in obubožanim ljudskim množicam. Logično bi tudi bilo, da bi morale ravno radi tega posvetiti vse politične stranke glavno skrb gospodarskim vprašanjem.

Kakor bi bili slepi, niso naši politični voditelji videl krvavečih ran ljudstva, pač pa samo svoje strankarske cilje. Skrb za ojačenje politične moči jih je vodila v državnopravne in ustavne boje, kakor da bi z delom za splošno blaginjo ljudstva, za zboljšanje splošnega narodnega gospodarstva ne mogli krepkejše in trajnejše utrditi temelje svojim strankam.

Ali je res zaslepljenost tolika, da ne vidijo, da morejo do skrajne ogorčenosti razvneti ustavni boji bolj kakor doslej ovirati konsolidacijo naših gospodarskih razmer. Saj je res, da ima sedanja ustava gotove pomanjkljivosti, vendar pa imamo brez dvoma mnogo nujnejših zadev, ki jih je treba rešiti, kakor pa je ustavni boj. Končno je vsaka, tudi najlepša ustava le krpa papirja, le mrtva črka, ki je brez pomena, ako ni oživotvorjena. Ne gre za obliko, pač pa za vsebino. In najsi imamo še tako demokratično in moderno ustavo, slaba nam bo predla, ako ne bomo imeli dati kaj v usta in ako bodo naši politični voditelji tako kakor doslej tudi nadalje zanemarjali vsa gospodarska in socialna vprašanja.

Ne pričakujemo, da bo te politične voditelje, ki v šestih letih niso spoznali pravih potreb ljudstva, srečala že v najkrajšem času pamet. Volilni boj, ki ga doživljamo, nam kaže, da bomo doživeli še mnogo razočaranj v naših željah po pametnem in smotrenem udejstvovanju političnih strank na gospodarskem polju. Ta volilni boj najbolj označuje vso miselnost voditeljev političnih strank, ker se ne vrši za velika gospodarska gesla, ki gibljejo drugod svet, pač pa še ljutejše za šestletne obrabljene državnopravne fraze.

Žalostna je ta resnica. Ako tudi po volitvah ne bo prišlo do preokreta v naši notranji politiki, do stvarnega resnega dela, potem moremo samo reči, da je naša pot do gospodarske konsolidacije, do povečane industrijske in obrtne produkcije, do povzdige naše trgovine, do zmanjšanja draginje in odprave brezposelnosti še dolga.

Ako bomo hodili po dosedanji politični poti, bomo doživeli huda razočaranja in velike gospodarske krize. Politika demagoštva ne vodi k konsolidaciji, ampak v propast.

Zanemarjenje gospodarskih vprašanj nima slabih posledic samo za producente in trgovce, ampak tudi za konzumente in sicer navadno za nje v še večji meri. Zanemarjenje gospodarskih vprašanj vpliva kvarno na splošno ljudsko blaginjo, ne samo na dobrobit posameznih stanov.

Gospodarski krogi, ki dovolj težko prenašajo težo sedanjih razdrapanih političnih razmer, bi želeli, da nam v sedanjem volilnem boju vsaj povedo tisti, ki pričakujejo od njih glasov, kako si zamišljajo rešitev raznih vprašanj, ki zavirajo vsak razmah gospodarskega življenja. Če bi že druge dobre posledice ne bilo, bi vsaj volilni boj zavzel stvarnejšo obliko in storjen bi bil začetek razmotrivanju naših najbolj perečih življenskih vprašanj.

In končno: Do iztreznenja mora vendar enkrat priti! Ali ni boljše, ako pride prej? Pomnite, da ima vsak lonec svoj konec!

Politični pregled.

Dr. Ninčić v Rimu in Parizu.

Po časopisnih poročilih so bila povodom poseta našega zunanjega ministra dr. Ninčića v Rimu rešena vsa sporna vprašanja med nami in Italijo, tako glede razmejitve v Sloveniji kakor glede našega tranzita preko Reke in pristaniškega bazena Thaon de Revel. Iz Rima je potoval zunanji minister dr. Ninčić v Pariz, kjer je posetil min. predsednika Herriota, s katerim je imel daljšo konferenco radi oficijelnega poseta kralja Aleksandra v Parizu. Zunanji minister dr. Ninčić je imel s francoskimi državniki tudi posvetovanja radi ožjega sodelovanja Francije in Jugoslavije v evropski politiki. Tozadevni sporazum naj bi bil zaključek prijateljskih pogodb, ki jih je Francija že sklenila s Poljsko in Češkoslovaško.

Dr. Ninčić o zunanji in notranji politiki Jugoslavije.

Pred svojim odpotovanjem iz Rima je zunanji minister dr. Ninčić izjavil zastopnikom tiska, da je njegov poset v Rimu okrepil prijateljstvo med obema državama in da bodo tekom nekaj dni kodificirane vse točke določb za izvedbo reške pogodbe. Reka bo Jugoslaviji odprla pot na morje. Sedanja mrtva Reka ni v interesu Jugoslavije. Glede Albanije se je ponovno izrazil princip nevtralnosti. Vprašanje obmejnega samostana sv. Nauma o katerem je mednarodno razsodišče odločilo proti Jugoslaviji, bo vnovič predloženo poslaniški konferenci. Kar se tiče notranje politike jugoslovanske vlade, je izjavil dr. Ninčić, da je naperjena proti novi ofenzivi boljševizma, ki je tembolj nevarna, ker se je tudi Radić proglasil za komunista. Mednarodni sporazum glede te nevarnosti bi bil v splošno korist. Odnošaji Jugoslavije napram Avstriji so dobri ter potekajo trgovinska pogajanja zadovoljivo. Jugoslavija želi konsolidacijo Avstrije, ki je zadnje čase že vidno napredovala.

Zastopniki širšega bloka

dr. Korošec, Ljuba Davidović in delegata HRSS dr. Maček in Predavac so se 14. t. m. sestali v Belgradu. O sestanku je bil izdan kratek komunike, ki veli, da so se zastopniki širšega bloka posvetovali o vseh nasilnih odredbah sedanje vladine manjšine, ki je prepovedala izhajanje turškega lista »Haka« v Skoplju in zaprla tiskarno, v kateri se je list tiskal. Širši blok je razmotrival dalje celokupno politično situacijo, ki da je za stranke širšega bloka med narodom vrlo dobra, kakor to trdi komunike.

Razpust neodvisne delavske stranke.

V zvezi s splošnim razpustom neodvisne delavske stranke Jugoslavije in z odredbami notranjega ministrstva, ukrenjenimi za razpust te stranke, je zagrebška policija v soboto zvečer izvedla mnogoštevilne hišne preiskave v stanovanjih uglednih članov zagrebške komunistične organizacije. Izvedena je bila tudi hišna preiskava v uredništvu strankinega glasila »Borba«, od koder so bile odnešene vse knjige. Policija je aretirala oblastnega strankinega tajnika Vladimarja Copića.

Državni odbor

določa sedaj volišča v posameznih volilnih okrožjih. Določitev volišč v vseh volilnih okrožjih se končno objavi v »Službenih Novinah«, na kar teče rok za postavitev kandidatskih list.

Finančni odbor

se sestane okoli božiča. Vlada bo predložila finančnemu odboru uredbo o draginjskih dokladah duhovnikom.

Razkol v Davidovićevi stranki

Bivši srbijanski poslanec Davidovićeve stranke, Miloš Savčić, je izdal na svoje volilce proglas, v katerem pravi, da je bil izvoljen na programu, ki se izreka za monarhijo in vidovdansko ustavo. Dasi se je Davidovićeva stranka začela družiti s federalisti, je ostal v njej, ker je Davidović izjavil, da je Radić priznal narodno edinstvo in monarhijo ter se odrekel federalizmu. To je tajnik HRSS Predavec zanikal in ker se hoče Davidovićeva stranka kljub temu še nadalje družiti s federalisti in republikanci, izstopa iz nje ter bo v bodoče sodeloval s samostojnimi demokrati.

Politične vesti.

+ **Stranka slovenskega naroda.** »Nismo stranka slovenskega naroda samo po besedah, ampak v istini, v dejanju,« je rekel dr. Korošec. Prepričal bi, če bi mogel pokazati tudi dejanja.

+ **Popolnoma pravilno!** »Ni vasi, ni trga, ni mesta, ni stanu, ni poklica, kjer bi Slovenska ljudska stranka ne imela svojih prijateljev in pristašev. Iz tega dejstva pa izvajamo zase sveto dolžnost, da moramo ravno mi od Slovenske ljudske stranke gledati s širjim pogledom na vsakokratno politično situacijo ter jo presojati **s stališča celega naroda in ne samo z vidika manj ali bolj ozkega strankarskega stališča,**« je govoril dr. Korošec v Celju. Malo pozno je prišel dr. Korošec do spoznanja. Ako bi dr. Korošec že prej poslušal pametne nasvete in čital vsaj zadnje dve leti vestnejše »Ljudski tednik«, bi že davno prej lahko ugotovil, kaj je njegova sveta dolžnost!

+ **Vsiljene volitve.** Dr. Korošec je dejal v Celju, da so sedanje volitve vsiljene. Da dr. Korošcu volitve niso prijetne, je znano. Pridobiti ne more nič, izgubiti pa lahko mnogo. Čudno pa je, da jih označuje kot vsiljene. Saj je sam pristal svoječasno na Radićevo zahtevo, da se imajo vršiti volitve čimprej, končno pa mora tudi vsak ljudski zastopnik, še bolj pa voditelj stranke ob vsaki priliki biti pripravljen, da stopi pred sodbo ljudstva, ki se je gotovo ne boji, ako ima — čisto vest.

+ **Revolucija med krščansko-socialnim delavstvom** proti vodstvu SLS se je končala na ta način, da dolgoletni poslanec SLS in minister n. r. Jožef Gostinčar ne kandidira več, pač pa kandidira na Štajerskem dr. Andrej Gosar, ki je znan kot voditelj levičarjev SLS. Tako je menda prav na obe strani. Ali je tudi bivšemu poslancu Gostinčarju, ki je bil eden prvih organizatorjev krščansko-socialnega delavstva v Sloveniji, ne vemo. Bržkone je pričakoval drugačnega priznanja, toda »zamorec je storil svojo dolžnost in lahko gre.«

+ **Kandidati SLS.** Na shodu zaupnikov SLS, ki se je vršil pretekli teden v Celju, so bili postavljeni nastopni kandidati za volitve v narodno skupščino. Za nosilca kandidatne liste v kranjskem in štajerskem volilnem okrožju je bil določen dr. Korošec. Za sreske kandidate so bili določeni v ljubljanski oblasti tile: Za Črnomelj Josip Nemanič, posestnik v Želebeju, namestnik Ivan Mihelčič, posestnik v Starem trgu; za Kamnik: Janez Strcin, posestnik v Kaplji vasi, namestnik dr. Valentin Rožič, profesor v Ljubljani; za Kočevje: Karel Škulj, župnik v Dolenji vasi, namestnik Fran Terseglav, urednik v Ljubljani; za Kranj: Janez Brodar, posestnik v Hrastju, namestnik dr. Jakob Mohorič, odvetnik v Ljubljani; Za Krško: Anton Sušnik, profesor v Ljubljani, namestnik Ljudevit Bajec, župnik v Št. Janžu; za Litijo: Fran Kremžar, urednik v Ljubljani, namestnik Lovro Jevnikar, učitelj v Št. Vidu pri Stični; za ljubljansko okolico: Fran Smodej, glavni urednik v Ljubljani, namestnik Evgen Jarc, profesor v Ljubljani; za Logatec in Radovljico: Dušan Sernec, docent v Ljubljani, namestnik dr. Marko Natlačen, odvetnik v Ljubljani; za Novo mesto: dr. Fran Kulovec, novinar v Ljubljani, namestnik Alojzij Vovk, posestnik v Gotni vasi. — V mariborskem okrožju so sreski kandidati: za Brežice in Šmarje Josip Skoberne, posestnik v Dovškem, namestnik Marko Kranjc, tajnik v Mariboru; za Celje: dr. Jakob Hodžar, koncipijent v Celju, namestnik Josip Pišek, posestnik v Medlogu; za Dolnjo Lendavo in Mursko Soboto: Josip Klekl, župnik v Črensovcih, namestnik Geza Šifter, posestnik v Bakovcih; za Konjice in Ljutomer: dr. Josip Hohnjec, profesor teologije v Mariboru, namestnik Jakob Rajh, posestnik v Ljutomeru; za Laško in Prevalje: dr. Andrej Gosar, tajnik Zadružne Zveze v Ljubljani, namest-

drobiž. Opazoval sem njegovo raskavo zgubano mornarsko roko, njegov od skrbi razoran obraz ter si rekel: »To je moj stric, brat mojega očeta!«

Dal sem mu pol franka napitnine in zahvalil se je: »Bog vam povrni, mladi gospod!« Zahvalil se je z glasom ubožca, ki sprejema dar. Zbudila se mi je misel, da mu beračenje ni neznano. Sestri sta me začudeni radi moje radodarnosti pogledali. Ko sem vrnil očetu dva franka, je vprašala mati začudeno:

»Ali je to veljalo tri franke?... To ni mogoče.«

S trdnim glasom sem odgovoril: »Dal sem pol franka napitnine.«

Moja mati je padla skoro v nezavest in pogledala mi je v oči: »Ali si znorel! Pol franka temu človeku, temu lopovu...«

Pogled mojega očeta na sestri ji je ustavil nadaljne besede.

Potem je bilo vse tiho.

Pred nami se je pričela dvigati na obzorju modrikasta senca. Bil je to Jersey. Ko smo se približali pristanišču, sem začutil v srcu gorečo željo, videti še enkrat svojega strica Julija, približati se mu, da bi mu rekel nekaj tolažilnega, prijaznega. Toda, ker ni nihče več hotel jesti ostrig, je izginil bržkone v umazano luknjo v skladišču za premog, kjer je imel nesrečnež prejkone svoj bedni stan.

V Haver smo se vrnili z drugim parnikom, ne da bi strica še enkrat videli. Mater je med potjo razburjenje skoro uničilo. Nikdar pozneje nisem več videl brata mojega očeta!

»Glej, to je vzrok, zakaj včasih podarim beračem kak novec za pet frankov.«

Vsakomur, ki ljubi svoje zdravje
se priporočajo
čajne mešanice
najfinejših indijskih in kitajskih čajev z znamko
„BUDDHA“
Priporoča se za zjutraj in popoldne **indijske**, za zvečer **kitajske mešanice.**
Dobite jih v vsaki trgovini.
BUDDHA
TRADE MARK

nik Jurij Kugovnik, posestnik v Prevaljah; za Maribor desni breg: Štefan Faleš, posestnik v Orehovi vasi, namestnik Hinko Gril, posestnik v Slovenski Bistrici; za Maribor levi breg: Fran Žebot, novinar, namestnik dr. Andrej Veble, odvetnik, oba v Mariboru; za Gornjigrad in Slovenjgradec: Vlado Pušenjak, privatni uradnik v Mariboru, namestnik Mart. Steblovnik, posestnik v Šmartnem na Paki; za Ormož: Andrej Bedjanič, posestnik v Obrežu, namestnik Peter Zadravec, posestnik v Ormožu; za Ptuj: Ivan Vesenjak, prof. v Mariboru, namestnik Zdravko Sagadin, posestnik v Sestaržah. — Odžagali so Jožeta Gostinčarja in Stanovnika iz Horjula.

+ **Draginjske doklade za duhovščino.** Vlada je predložila finančnemu odboru uredbo, s katero se rešuje vprašanje draginjskih doklad duhovščini vseh veroizpovedanj, ki jih priznava ustava. O tej uredbi se bo razpravljalo na prvi seji finančnega odbora. Glasom te uredbe se dele draginjske doklade duhovnikov v tri kategorije. V prvo kategorijo spadajo neki siromašni kraji v Dalmaciji, Črni gori itd. V drugo kategorijo spada teritorij bivše Srbije, Južna Srbija, Srem, Slavonija, Bosna in Slovenija, v tretjo ostali kraji. Po ministrskem predlogu bodo znašale draginjske doklade v prvem razredu mesečno 900 Din, v drugem 600, v tretjem 300 Din. Člen 31 te uredbe odmerja plače poedinim visokim cerkvenim dostojanstvenikom. Tako bo prejemal srbski patrijarh 11.000 Din mesečno, zagrebški nadškof 10.000, barski nadškof 7.500, mitropoliti in belgrajski ter sarajevski nadškof po 8000, episkopati in škofi po 7000 Din mesečno, vrhovni rabin v Belgradu 7000 dinarjev. Končno se v uredbi regulirajo posebni dodatki in dnevnice za cerkvena sodišča itd.

+ **Zahteve železničarjev.** Medtem ko prinaša „Slovenec" dolgovezne članke, v katerih pere bivši prometni minister Sušnik svoje grehe, poroča isti list, da se je dne 12. t. m. zglasila pri velikem županu dr. Baltiču deputacija železniških vpokojencev pod vodstvom predsednika g. Šalamuna, ki mu je izročila spomenico, v kateri stoji med drugim: „Odvzete so naenkrat vse železniške legitimacije in vse vozne olajšave vsem železniškim delavcem-provizionistom, miloščinarjem, nezgodnim rentnikom, ki imajo samo nezgodno rento, nadalje vdovam in sirotam imenovanih, kakor tudi hčeram, ki gospodinjijo očetu-vdovcu, ki prejema zanje rodbinsko doklado, in hčeram, ki vodijo gospodinjstvo doma pri starših. Nadalje so se vsem vpokojenim uradnikom, namreč zvaničnikom, služiteljem in njih vdovam vsled ukinitve stanovanjske doklade mesečni prejemki znižali mesečno za 210, 60 in 50 dinarjev. Ustavila se je rodbinska doklada za one otroke, ki so prekoračili 16. leto in se uče obrti. Društvo kakor vsi prizadeti proti prizadejanim krivicam najogorčenejše protestirajo in zahtevajo, da se imenovane krivice nemudoma popravijo. Vpokojeni provizionisti naj bodo v draginjskih dokladah enakopravni drugim vpokojencem. Železniškim miloščinarjem, ki imajo 2 Din dnevno draginjske doklade, naj se nakaže enaka draginjska doklada, kakršno je nakazala finančna delegacija svojim miloščinarjem. Miloščinarjem, ki imajo vložene prošnje za pokojnino, naj se nemudoma rešijo, nakaže naj se jim draginjska doklada, ker ti reveži so brez vseh sredstev." — Vse, kar navaja ta spomenica, se nanaša na dobo ministrovanja g. Sušnika. Zato seveda njegovi članki v „Slovencu" nimajo tistega učinka, kakor ga želi. Dejstva govore! „Slovenec" sam poroča o krivicah, ki so se zlasti vpokojencem zgodile pod ministrom Sušnikom. Seveda je tudi popolnoma umljivo, zakaj ni bilo ministra n. r. g. Sušnika na shod „Prometne zveze". Minister na razpoloženju ni bil razpoložen!

+ **Kandidati nacionalnega bloka v Sloveniji.** V soboto se je na sestanku ljubljanskih zaupnikov dem. stranke postavli za kandidata v Ljubljani dr. Ivan Mohorič, tajnik »Trgovske in obrtniške zbornice«. Njegovega namestnika imenuje organizacija narodno-radikalne stranke v Ljubljani. Nosilec liste narodnega bloka v ljubljanskem volilnem okrožju bo, kakor znano, minister dr. Gregor Žerjav, v mariborskem okrožju pa prof. dr. Ljudevit Pivko.

+ **Narodni socialisti** so imeli 14. t. m. v Ljubljani sestanek svojih zaupnikov, na katerem so sklenili stopiti v stike z vodstvom SKS za skupni volilni nastop obeh strank na deželi. Načelstvo stranke je dolžno sklenjeni sporazum predložiti v nedeljo 21. t. m. ožjemu izvrševalnemu odboru v odobrenje. Strankino načelstvo ima glede Ljubljane popolnoma svobodne roke za pogajanja in razgovore z ostalimi strankami v zadevi volilne kooperacije.

+ **Komunisti in republikanci.** Pokrajinsko tajništvo komunistične stranke za Jugoslavijo je s posebnim dopisom sporočilo slovenski republikanski stranki, da želi pri bodočih volitvah nastopiti v Sloveniji skupno z njo kot »Delavsko-kmečki republikanski blok«. SRS je odgovorila, da bo nastopila v Sloveniji samostojno. Kakor je Radić odklonil na Hrvatskem sodelovanje z neodvisno delavsko stranko, ravnotako so ga odklonili tudi slovenski republikanci. Glasilo slovenskih republikancev utemeljuje to odklonitev s tem. da se izreka proti komunizmu za kmetsko lastnino, ter očita komunistom, da so centralisti, ki hočejo vladati iz Belgrada nad Slovenci in Hrvati.

Domače vesti.

— Vse p. n. naročnike, ki še niso poravnali naročnine za „Ljudski Tednik", naprošamo, naj to čimprej store in se v to svrho poslužijo poštnih položnic. Kdor potrebuje poštne položnice, naj to sporoči upravi „Ljudskega Tednika".

— **Petletnica slovenskega vseučilišča.** V soboto je ljubljansko vseučilišče proslavilo petletnico svojega obstoja.

— **Zaprisega ptujskega župana.** Dne 13. t. m. se je v Ptuju vršila svečana zaprisega novega župana g. dr. Senčarja in podžupana g. Blažeka.

— **Stanovanjsko vprašanje.** Na seji posvetovalnega odbora v ministrstvu za socialno politiko je bilo v stanovanjskem vprašanju sklenjeno sledeče: Obveljalo je stališče, da se najemniki zaščitijo v času prehodne dobe od 1. januarja do 1. maja. Pravna razmerja med najemniki in hišnimi lastniki se bodo regulirala na osnovi § 499 srbskega civilnega zakonika, ki določuje odpovedi stanovanj samo dne 1. maja in 1. novembra, ki ne dovoljuje hišnim lastnikom med tem časom povišati najemnine ali odpovedovati stanovanje ali sprejemati kakršnakoli najemninska razmerja. Minister za socialno politiko je izdal nato uredbo, ki se glasi: Člen 1. Zakon o stanovanjih z dne 30. decembra 1921 ostane v veljavi do dne 1. maja 1925. Člen 2. Odredba stopi v veljavo, ko jo kralj podpiše.

— **Nov most.** Na Fužinah pod Ljubljano so zgradili letos čez Ljubljanico mesto strohnelega starega lesenega nov železobetonski most, ki je za osebni in deloma za tovorni promet že odprt. Ta most je bil že nujno potreben.

— **Nov slovenski zdravstveno propagandni list.** List »Zdravje«, ki ga je izdajal Inšpektor ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani kot slovenski prevod enakoimenega srbskega lista, je prenehal izhajati. Namesto tega lista se bo izdajal list »Zdravje« z originalnimi članki ter bo izhajal kot priloga lista »Prerod«. Sodelovali bodo v listu priznani strokovnjaki, uredništvo pa je prevzel predstojnik Higijenskega zavoda dr. Pirc.

— **Potresi v Sloveniji.** Pretekli petek so občutili na mnogih krajih Slovenije okrog 5. ure zjutraj precej močne potresne sunke; potres se je najbolj občutil na Kranjskem. Inozemski listi sedaj poročajo o hudem potresu, katerega so občutili v področju Alp in v severni Italiji. Potres je bil v teh krajih tako močen, da je prebivalstvo ponoči zapustilo stanovanja, boječ se katastrofe.

— **Na vešala** je bil obsojen pred ljubljanskim porotnim sodiščem Simon Naglič iz Sp. Bernika pri Kranju, ki je na surov način umoril svojo ženo.

— **Razpust komunistične rudarske organizacije.** Notranje ministrstvo je odredilo razpust »Zveze rudarskih delavcev« v Trbovljah, kakor tudi njenih podružnic v Zagorju in Hrastniku.

Gospodarstvo.

g **Kmetijsko orodje za siromašne invalide.** V ministrstvu za socialno politiko je podpisan odlok, po katerem se porazdeli večje število kmetijskega orodja (plugov itd.) med siromašne invalide, ki so najbolj potrebni.

g **Zatiranje vran.** Direkcija šum je izdala poseben »Poziv na zatiranje vran« in ga razposlala na vsa okrajna glavarstva, da se razdeli na posamezna županstva in primerno objavi. Lastniki in zaupniki nižinskih lovišč se pozivljejo v tem razglasu, da naj zatirajo vrane z zastrupljevanjem. V to svrho dobe zanesljive osebe posebno dovoljenje, da smejo nabaviti strup, ki se bo oddajal pod gotovimi pogoji in v manjših množinah tudi brezplačno. Dovoljenje (licenca) za nabavo strupa se dobi pri okrajnem glavarstvu, ravnotako tudi navodilo za ravnanje s strupom.

g **Padanje uvoza.** Kakor se glase poročila iz Belgrada, je uvoz meseca oktobra za 12 do 13 odstotkov nižji kakor je bil v istem času prošlega leta. Dočim uvoz pada, raste pa izvoz iz naše države. Zaradi padanja uvoza v drugi polovici tega leta se more sklepati, da celoletni uvoz l. 1924. ne bo znašal polnih 8 miljard dinarjev, dočim je izvoz že v prvih 10 mesecih dosegel vrednost 7.5 miljard Din.

g **O zamenjavi novčanic.** Po 31. decembru t. l. se ne bo dovolila nobenemu izmenjava novčanic državnega posojila od 5, 10 in 20 Din, ki so se vzele iz prometa.

g **Ukinjenje žitnega monopola v Švici.** Zvezni svet je pred kratkim predlagal zakonodajni skupščini, da se ukine še iz vojne dobe trajajoči državni žitni monopol. Uvozniki žita se bodo morali ob ukinitvi monopola zavezati, da bodo imeli stalno 50.000 ton žita na zalogi. Za pridelovanje žita v Švici sami predlaga zvezni svet posebne premije.

g **Obtok novčanic meseca novembra t. l.** Obtok novčanic naše emisijske banke se je tekom meseca novembra t. l. dvignil od 5990 na 6034 milijonov dinarjev, Avstrije znižal od 8213 na 8072 milijard kron, Čehoslovaške znižal od 8586 na 8501 mil. kron, Nemčije zvišal od 1781 na 1863 milijonov državnih mark (1 državna marka = 1 biljon pap. mark), Ogrske znižal od 4635 na 4443 milijard kron, Poljske pa od 504 na 498 milj. zlatov.

g **Nove podružnice državne hipotekarne banke.** Novi minister za trgovino in industrijo je odredil, da se dne 1. januarja 1925 otvorijo nove podružnice državne hipotekarne banke v Zagrebu, Sarajevu in Banjaluki.

g **Uvozna dovoljenja za vino na Čehoslovaško.** Uvozna dovoljenja za vino na Čehoslovaško v okvirju določenih kontingentov izdaja od dne 1. decembra t. l. edino trgovinsko ministrstvo v Pragi. Poslovalnica tega ministrstva v Bratislavi od tega časa dalje ni več upravičena izdajati omenjenih dovoljenj.

Tržne cene.

Živina. Zagrebške cene preteklega tedna za kg žive teže: biki 12.25—13, bivoli 9.50—11, junice I. 14—15.50, II. 12 do 13.50, junci I. 10—12, II. 8.50—11, krave I. 12—14.25, II. 9—10, III. 6—7, bosanske krave II. 7—9, III. 5.50—7, voli I. 13.25 do 15, II. 12—13.50, III. 9—11, bosanski voli I. 11—12.50, II. 10—11, III. 6—7.50, teleta 15—17, svinje, domače pitane 22 do 24, sremske pitane 23—24.50, nepitane 16—19, prasci do 1 leta 15—18.25, starejši 16—20. Zaklane svinje 25—26.50 dinarjev za kg.

Prešiči. Na svinjskem sejmu v Mariboru 12. t. m. so bile nastopne cene: 7—9 tednov stari prasci 150—180 Din, 3—4 mesece 275—350 Din, 5—7 mesecev 550—650 Din, 8—10 mesecev 750—875 Din, do enega leta 1250—1750 Din. 1 kg žive teže 15—16.50 Din, 1 kg mrtve teže 18.75 do 22.50 Din.

Krma. Zagrebške cene preteklega tedna: navadna detelja in lucerna 125 do 150, seno I. 100—125, II. 80—100, stisnjeno 120—125, otava 125—150 Din za 100 kg.

Jajca. Cene jajc se gibljejo med Din 1.80 in 2.10.

Izdaja konzorcij »Ljudskega tednika«. — Odgovorni urednik Fr. Jereb. — Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Izšla je BLASNIKOVA

VELIKA PRATIKA

za navadno leto **1925** ki ima 365 dni.

„Velika Pratika" je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštevan že od naših pradedov.
Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini.
Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din; kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikih
tiskarna in litografični zavod
jubljana, Breg štev. 12

KAR NE VEŠ, VPRAŠAJ
Univerzalni Informativni Biro
„ARGUS"
Knez Mihailova ul. 35. — Tel. 6.-25
BEOGRAD
(Pasaž Akademije Nauka.)

Ceneno češko perje!
1 kg sivega opuljenega perja 70 Din, na pol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 120 in 150 Din, mehko jak puh 200 in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. —

Pošiljatve carine prosto, proti povzetju od 300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec zastonj. Blago se tudi zamenja in nevšeče vzame nazaj. - Naročila samo na Benedikt Sachsel, Lobez št. 73 kot Pl zna, Češkoslovaška. — Pošlne pošiljke gredo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

15 letno jamstvo

najpopolnejši **Stoewer** šivalni stroj s pogrezljivim transporterjem (grabljice). Z enostavnim premikom je stroj pripravljen za **štepanje, vezenje** ali **šivanje.**

Ludovik Baraga, Ljubljana
Šelenburgova ul. 6, I. nadstr.